

Atrium

Magazín pre
kultúru bývania,
dizajn a architektúru

GRENOBLE
Bítom na mieru

BARCELONA
Absurdná dráma

BRATISLAVA
Dánska volenka

SAO PAULO
Zapretá farma

EXTRA
Sťahovanie
(von)

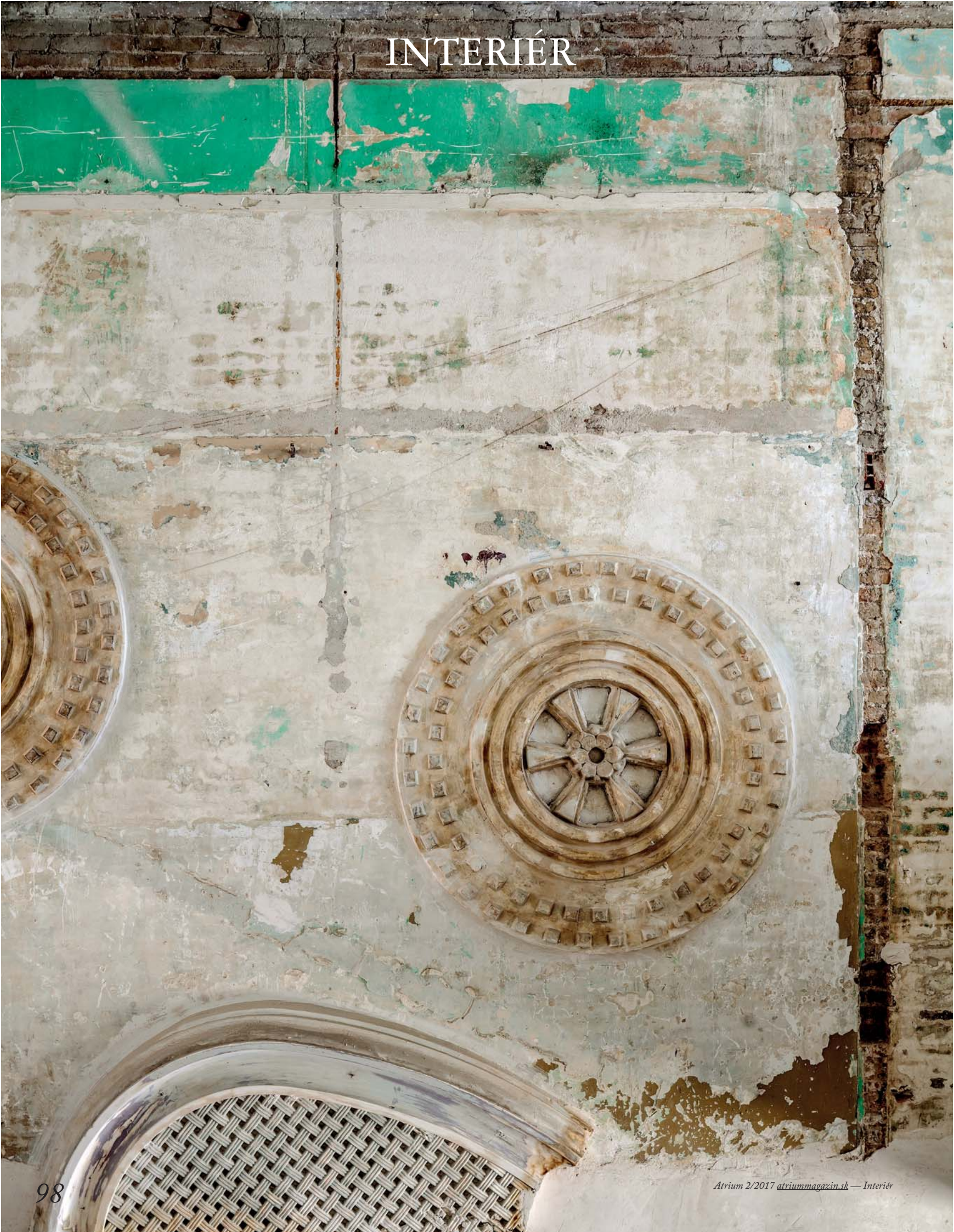
Nové aktualizácie
pre terasy
a záhrady

ŽIVOT NA OSTRÍ

PORTUGALSKO: NIEKEDY TREBA SIAHNUŤ PO OSTREJŠOM
VÝRAZE, ABY SVET DOSTAL DYNAMICKEJŠÍ RÁZ

INTERIÉR

Divoká jazda do absurdna

Nové kultúrne stredisko v Barcelone charakterizuje živý temperament a prekvapivo otvorený vzťah k minulosti.

Text: Dušan Kočlík; Foto: Adrià Goula

Zanedbaná nevýrazná budova v barcelonskej priemyselnej štvrti dostala šancu na svoju záchranu. Najskôr sa prispôsobila jej funkčná náplň, potom dostala názov, a napokon bola pripravená prichýliť niekoľko bezprizorných divadelníkov. Zrodil sa prekvapivý «fantasy» projekt «Sala Beckett». Dynamické inovatívne divadlo, ktorého názov odkazuje na dramatika Samuela Becketta, má svoju 25-ročnú históriu a je fenoménom, keď sa z druhotného experimentu zrodilo miesto s atmosférou, v ktorom zrazu účinkovali, hrali a učili prominentní umelci z celej Európy. Po presťahovaní do novej budovy v Poblenou (štvrť San Martín) bolo znovu otvorené v novembri 2016. Najväčšou výzvou pre architektov a riaditeľa divadla Toniho Casaresa bolo preniesť a implantovať génia loci, ktorý inšpiroval umelcov aj návštevníkov na pôvodnom mieste.

Na prvý pohľad nezaujímavá, nízka, zdanlivo jednoposchodová budova učupená vo štvrti vysokých domov akosi nezapadá a kričí na všetky strany. Postavená pôvodne v roku 1920 v nádhorne pravidelnom rastrí ulíc Barcelony pre lokálne kultúrne centrum a rôzne služby pustla až do dnešných čias. Jej poslednou nájomníčkou ostala prevádzka sauny na prízemí. Miestne bytové družstvo sa rozhodlo objekt zachrániť a prepustiť divadelníkom, preto v roku 2011 vyhlásilo súťaž na rekonštrukciu a adaptáciu. Architekti Ricardo Flores a Eva Prats z rovnomeného barcelonského štúdia získali hlavnú cenu s návrhom odvážnej prestavby a predovšetkým nadstavby. Tá sa nakoniec neuskutočnila, a tak

Divadelný «squat»: starostlivo vybotovená rekonštrukcia sa paradoxne maskuje inscenovanou nedbanlivosťou a miestami až odpadkovou estetikou.

budova zostala zvonku ďalej decentne učupená, poväčšine ošarpaná, akoby nedotknutá. Každé predpoludnie sa však zdvihnú jej rolety a miesto sa začne naplňovať návštevníkmi v civile či umelcami. Priestor normálne – bez divadelného páťosu – ožije. Toto divadlo je miesto stretnutí, posedenia pri káve, práce, a nie sterilná divadelná «nadbudova», v ktorej sa dvere otvárajú iba podvečer a ľudia, nezvyknutí na svoje najlepšie nedeľné šaty, sa zmätene nahnú dovnútra.

Nová prestavba interiéru vychádzala z pôvodnej dekoratívnosti. Zámer vytvoriť tunel zvislých svetlíkov a vpustiť denné svetlo až na prízemie umožnil vzniknúť divokej eklektickej zmesi tvarov a farieb, ktoré vyvolávajú – mierne povedané – rozpaky. Prvky, ktoré dýchali históriou

a citelnou estetickou kvalitou, ako rámy dverí, polychrómované dlažby, rozetové okná, štukové reliéfy alebo, naopak, zvetrané omietky a odhalené murivo, boli znovu použité v nových kompozíciách. Svetlíky prerážajú podlažia. Sú absurdne pozaobľované postmoderným spôsobom. Vlnitý priemyselný podhľad pod strechou vizuálne komplikuje rad odhalených nosníkov. Stavebne nevyhnutnú, ale kompozične nepríťažlivú scénu ešte narušuje ďalší zakrivený útvar prechodu ku schodisku, doplnený jedným polkruhovým a jedným kruhovým priezorom. Akoby toho nebolo dosť, na stenách a dlažbe sa kumulujú rôzne konfliktné ornamenty, zdevastované omietky a zvyšky výrazných farebných náterov. Diváka prekvapia a možno pobavia kompozičné hry absurdne osadených dverí na nedostupných

miestach, vo svetlíku alebo nad schodiskom. Tak ako bol pôvodný interiérom kedysi umiernený, nový si zjavne vytýčil za cieľ vyhnúť sa za každú cenu čo i len náznak pravého uhla a nudy. Celý priestor je zmyslový útok plný dosť neelegantných zásahov, ktoré sa v momente, keď bola ich rozumná miera dávno prekročená, začnú navzájom rušiť. Niet tu jediného miesta, kde by sa niečo nedialo. Výsledok pôsobí ako pasívne divadlo s budovou podobnou zaslúžitejšej starnúcej herečke, ktorá už často prehráva, no nám je to sympatické a ten nedokonalý rozmer je ľudský.

Staré spomienky zostávajú viditeľné a prítomné v hmote a materiáloch, ale stavba prišla k novému životu a opäť hostí nadčasové emócie. Pôvodný «kulturák» bol referenčným bodom v ži-

vote občanov a vnímanie tohto spoločenského miesta sa novým zásahom nemalo stratiť. Architekti robili rozsiahlu štúdiu zohľadnenia potrieb divadla, a zároveň testovali najlepšie spôsoby, ako nechať trosky budovy prispieť k novej štruktúre. Staré, ale dobré materiály boli znovu použité a nové divadlo je obohatené o rozmer prienikov pôvodných a nových úrovní. Tieto kvality vidieť predovšetkým na chodbách, pokladniach, čakárňach a hlavnom schodisku. Je to nevelký podlhovastý priestor, ktorý má silný zážitkový potenciál. Štíhla ulička navádza ku schodom a návštevník sa cestou môže rozpakovať nad útokom tvarov, farieb či materiálov. Od vstupu ho víta scenéria kolorovanej sýtočervenej kulisy z fantastického filmu dvadsiatych rokov. Môže sa nechať vtiahnuť a vystúpiť po zaoblenom schodisku s kubistickým zábradlím alebo zabočiť do dverí v štýle art déco, ukrývajúcich hráškovozelenú kaviareň, ktorá pripomína halu fabriky tesne po tortovej bitke. Poschodie je pokračovaním schodiska a červenej farby, ktorá v mieste okna do miniatúrneho átria mizne. Farebnosti dominuje svetlomodrá farba pohľadu, ktorá sa v sálach divadla zmení na indigo stropu a podlahy. «Sala Beckett» má dve javiská, ktoré môžu fungovať naraz. Veľká sála na prízemí je celá temná, akoby ani žiaden dizajn nemala. Sála na poschodí využíva zničené steny ako zo Saudkových fotiek v kontraste s dokonalou reflexnou podlahou. Väčšia sála pojme 200 di-

vákov a originálne sú viaceré vstupy s chodbami v rôznych uhloch, ktorými môžu vojsť herci. Prízemie ukrýva ešte kancelárie a šatne účinkujúcich. Skúšobné sály sú na poschodí spolu s druhým javiskom a ďalšie skúšobné či servisné priestory sa nachádzajú vyššie na novom poschodí. Architekti zvolili pri komplikovaných podlažiach svojškú, vlastne už archaickú metodiku: svoje návrhy overovali pomocou drevených rozkladacích modelov, ktoré samotné sú umeleckými dielami.

«Sala Beckett» je nepochybne originálnou realizáciou, ktorá zneisťuje a vyvoláva viacero otázok: či je to nová realizácia spravená umným autorom, alebo vznikla náhodne hromadením rozmanitých fragmentov minulosti? Na prvé zdanie pravdepodobne nie sme schopní celkom presne povedať, či nám toto dielo imponuje, alebo máme chuť okamžite ho zatradiť. Treba však interiéru priznať, že po dlhšom pozorovaní začne byť sympatický a popri iných súčasných dielach je jeho inakosť osviežujúca. —

Projekt: *experimentálne divadlo «Sala Beckett – Obrador Internacional de Dramatúrgia»*
Calle Pere IV 228, Poblenou, Barcelona, Španielsko
salabeckett.cat
Architekti: *Ricardo Flores a Eva Prats*
floresprats.com

Lahkou hlavou: štýlistická bezstarosťnosť, s akou architekti Flores & Prats pristúpili k stvárneniu divadelných priestorov, vzbudzuje sympatie.

Sala Beckett
Obrador Internacional de Dramatúrgia

Oficines

Taquilla

CONFEE